فیش منبر

موضوع:

تفسیر سوره توبه

(جلسه بیست و دوم)

سخنران:

استاد رفیعی

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

«أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ. لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ. الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِی جَعَلَ الْحَمْدَ مِفْتَاحاً لِذِكْرِهِ وَ سَبَباً لِلْمَزِيدِ مِنْ فَضْلِهِ، وَ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ عَلَى حَبِيبِهِ وَ خِيَرَتِهِ أَبِی الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ (اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ) وَ عَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْمُنْتَجَبِينَ، سِيَّمَا بَقِيَّةِ اللَّهِ فِی الْأَرَضِينَ، وَ اللَّعْنُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ. اللَّهُمَّ كُنْ لِوَلِيِّكَ الْحُجَّةِ بْنِ الْحَسَنِ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آبَائِهِ فِی هَذِهِ السَّاعَةِ وَ فِی كُلِّ سَاعَةٍ وَلِيّاً وَ حَافِظاً وَ قَائِداً وَ نَاصِراً وَ دَلِيلًا وَ عَيْناً حَتَّى تُسْكِنَهُ أَرْضَكَ طَوْعاً وَ تُمَتِّعَهُ فِيهَا طَوِيلًا.»

روزهای پایانی ماه مبارک رمضان است. از خدا می‌خواهیم تا پایان ماه همه ما را ببخشد و بیامرزد و ان‌شاء الله همه ما را از مشمولین این دعا قرار دهد که هر شب ماه رمضان خدا عده‌ای را برات از جهنم می‌دهد؛ «عتقاءُ مِنَ النَّارِ» دارد. ان‌شاء الله همه مون سالم و صادق و عاقبت به خیر باشیم و توفیق پیدا کنیم ماه رمضان آینده را هم ان‌شاء الله درک کنیم. امروز آیه‌ی **چهل و یکم** و **چهل و دوم** را بحث می‌کنم. این آیه یک نوع تحریض به جهاد می‌فرماید: چرا بعضی مسلمان‌ها کوتاهی می‌کنید؟ چرا حالا که جنگ تبوک ششصد هفتصد کیلومتر راه است، بهانه می‌آورید؟ نمی‌آیید جهاد؟ می‌گویید اگر راه نزدیک بود می‌آمدیم، اگر مثلاً فرض بکنید که امکاناتی داشتیم، چرا بهانه می‌آورید؟ چرا از جهاد می‌گریزید؟

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

من آیات را حالا معنا می‌کنم، منتها قبل از آن عرض کنم آقایان عزیز، خواهران گرامی؛ در طول تاریخ دشمن بوده، ما هیچ وقت بی دشمن نبودیم. فرعون بوده، نمرود بوده، قارون بوده. در طول تاریخ شما نگاه کنید مشرکین با رسول خدا، یهود جنگ کردند. خب اگر کسی با کسی کاری نداشته باشد، جهادی هم نیست. اما وقتی کار دارند با آدم، از آن‌ور دنیا پا می‌شوند می‌آیند تو منطقه اینطور مسلمان‌ها را قتل عام می‌کنند، به بهانه‌ی یک چیز ساده مثلاً قتل ولیعهد اتریش جنگ جهانی راه می‌اندازند، چند میلیون آدم را در جنگ جهانی از بین می‌برند. یک کشوری که دلش می‌خواسته سرپا باشد، انقلاب کرده مردم رأی دادند، یک حکومت اسلامی سر کار آوردند، به هیچ دلیلی خلاف مقررات بین‌الملل بهش حمله می‌کنند، هشت سال درگیر جنگ می‌شود. این‌ها یک چیزی می‌خواهد به نام جهاد. نمی‌شود که مسلمان بنشیند تو سرش بزنند! نه! همه‌ی کشورهای دنیا اینطورند، وقتی بهشان حمله بشود، به هر کسی هم شما به یک بچه هم که حمله کنی، از خودش دفاع می‌کند، طبیعی است.

لذا فکر نکند کسی اسلام دین جهاد و جنگ و درگیری است؛ نه! اتفاقاً قرآن کریم تأکید دارد صلح و آرامش برای جامعه بهتر است، ولی وقتی حمله کردند به مدینه، در احد، در بدر، خندق، وقتی یهودیان در مکه، در مدینه توطئه کردند بنی قریظه، بنی نضیر؛ خب نمی‌نشینند مسلمان‌ها تماشا کنند. وقتی به پیغمبر خبر می‌دهند: «آقا دولت روم چهل هزار آدم آماده کرده به مدینه حمله کند»، حضرت نمی‌نشیند تماشا کند. لذا من

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

چند تا آیه و حدیث راجع به جهاد بخوانم ببینید چقدر مهم است. امیرالمؤمنین یک خطبه‌ای دارد در نهج البلاغه، خطبه‌ی بیست و هفتم، ببینید عزیزان این خطبه راجع به جهاد است: «**فَإِنَّ الْجِهَادَ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ**». جهاد یکی از درب‌های بهشت است. **فتحه الله خاصةً اولیائه**. هر کسی هم توفیق ندارد در این جهاد وارد شود، بهش هشت تا در دارد، یک بابش باب المجاهدین است، مخصوص کسانی است که جبهه می‌روند و «**هُوَ لِبَاسُ التَّقْوَى**»، لباس تقواست. جهاد فرمود: «مَنْ تَرَكَهُ رَغْبَةً» کسی جهاد را ترک کند، جامعه‌ای که بهش حمله بشود بنشیند و حمله را بپذیرد، در گذشته تاریخ خود ایران ببینید دیگر، شاه‌های قاجار جاهای دیگر با چه ذلتی این مملکت را واگذار کردند، عقب نشستند، این ایران امروزی که این ایران نبوده. نقشه‌ی ایران را شما دویست سیصد سال پیش ببینید، بسیاری از این کشورهای منطقه جزو این کشور بود. خیلی راحت این‌ها را واگذار کردند. فرمود کسی که جهاد... جهاد را ترک کند: «**أَلْبَسَهُ اللَّهُ ثَوْبَ الذُّلِّ**». خدا لباس ذلت بهش می‌پوشاند، لباس خواری بهش می‌پوشاند. می‌شود همان گاو شیردهی که آن آقا گفت: هم می‌دوشندش، هم امکاناتش را می‌گیرند، هم تو سرش می‌زنند. فرمود: «**اللَّهَ اللَّهَ فِي الْجِهَادِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ**». جهاد مالی داریم، جهاد جانی داریم، جهاد زبانی. با زبانتان، با مالتان، با جانتان جهاد کنید. فرمود: «**فَرَضَ اللَّهُ الْجِهَادَ عِزَّةً لِلْإِسْلَامِ**». جهاد عزت اسلام است. این که حالا شما می‌بینید امروز همش سخن از جنگ می‌کنند، اما بعد می‌گویند نه، گزینه‌ی نظامی ما

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

نداریم، چون اقتدار داریم. ما اگر قرار بود بعضی پیشنهادها پذیرفته بشود، تمام ساخت سلاح‌ها، موشک‌ها متوقف بشود، شما امروز می‌توانستید در دنیا اینطور بایستید؟ مشخص است. اگر خود دشمنان امروز اعتراف می‌کنند به اقتدار نظامی کشور... مسن‌ترها یادتان است صدام به این کشور حمله کرد. در فتح المبین، در بیت المقدس وقتی این عملیات‌ها اتفاق افتاد، آن وقت نشستند و قطعنامه نوشتند و گفتند حالا مثلاً بیایید صلح کنیم و فتح تهران توی برنامه‌شان بود، فتح سه روزه خرمشهر توی برنامه‌شان بود و خوزستان توی برنامه‌شان بود.

جهاد مسلمان‌ها وقتی آمدند مدینه، اگر مشرکین کارشان نداشتند که این‌ها زندگی‌شان را می‌کردند. هزار نفر آدم کشاندند در بدر، چند هزار آدم در احد، چند هزار آدم در خندق. الان هم سال نهم هجری است، آخر عمر پیامبر است، می‌خواهند حمله کنند این حکومت اسلامی که در مدینه و مکه تشکیل شده از بین ببرند. خب پیغمبر اکرم فرمان جهاد داده، اما این جهاد دور است، راهش ششصد هفتصد کیلومتر است. راست بعضی‌ها کوتاهی می‌کردند. قرآن کریم... من این را هم اشاره کنم بعد آیه را معنا کنم: ببینید می‌فرماید جهاد در اسلام چند تا ویژگی دارد:

۱. **فِی سَبِیلِ اللَّهِ**. جهاد برای خداست: «**جَاهِدُوا فِی سَبِیلِ اللَّهِ**».

۲. جهاد در مقابل متجاوز است. خود مسلمان‌ها وقتی بهشان حمله می‌شود دفاع می‌کنند. حالا جهاد ابتدایی که الان زمانش نیست، مال زمان امام و

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

پیامبر است، جای خودش. یک وقت رسول خدا می‌خواهد شرک را ریشه‌کن کند، می‌رود به یک منطقه‌ای اعلام می‌کند: «بیایید مسلمان شوید.» اگر نشدند، جهاد می‌کند. اما بحث من در آن جاهایی است که جهاد دفاعی است.

می‌فرماید این جهاد در مقابل کی است؟ «**قَاتِلُوا الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ**». نکُن، آن که با شما می‌جنگد، جلویش بایستید.

۳. مجاهد یعنی کسی که می‌آید در جبهه، انگیزه باید داشته باشد. در همین سوره توبه می‌خوانیم ان‌شاء الله بعداً، آیه‌ی صد و دوازده است. رزمنده می‌دانید کی است؟ «**التَّائِبُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّائِحُونَ الرَّاكِعُونَ السَّاجِدُونَ الْآمِرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ الْمُنكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ**». نه تا ویژگی را در آیه‌ی صد و دوازده سوره توبه که حالا امسال بهش نمی‌رسیم آورده. می‌فرماید رزمنده باید اهل توبه باشد، اهل عبادت باشد، اهل نماز باشد. در جبهه‌های ما شب‌های عملیات توسل خوانده می‌شد، دعا خوانده می‌شد. قرآن می‌فرماید رزمنده باید انگیزه اش این باشد: «اللَّهُ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ». این‌ها آیات جهاد توی قرآن است.

شما در زیارت‌نامه‌ی ائمه می‌گویید تقریباً در زیارت همه‌ی ائمه یکی از حرف‌هایی که می‌زنید می‌گویید: «**أَشْهَدُ أَنَّ جِهَادَكَ حَقٌّ جِهَادِهِ**». البته

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

من به شما بگویم: جهاد غیر از قِتال است. قتال یعنی جنگ نظامی، ولی جهاد یعنی کوشش، تلاش. گاهی جهاد نظامی است، گاهی جهاد زبانی است. آقا یک کسی افشاگری می‌کند، توطئه‌های دشمن را رو می‌کند، حضرت امام (علیه‌السلام) راجع به کاپیتولاسیون صحبت کرد، این جهاد زبانی بود. رهبر انقلاب در حوادث مختلف سخنرانی می‌کنند، افشاگری می‌کنند: «آقا دشمن این است، این است.» این می‌شود جهاد. شمشیر نیست، زبان است. اتفاقاً خود قرآن به این فرموده: «**جَاهِدْهُم بِهِ جِهَاداً كَبِيراً**». قرآن به «**جهاد کبیر**» گفته. سوم جهاد با مال. خدیجه کبری جهاد کرد. همین جبهه‌های ما اگر مردم کمک نمی‌کردند مگر تأمین می‌شد؟ حتی این لبنان، فلسطین. الان عزیزانی که مساعدت می‌کنند. لذا این کلام نورانی امیرالمؤمنین (علیه‌السلام) است فرمودند که جهاد هم به اموالکم و هم به أنفسکم و هم به ألسنتکم. امروز کار اقتصادی هم جهاد است، تولید جهاد است. اگر سال تولید به هر حال مسائل اقتصادی نام‌گذاری شده، اگر یک صاحب کارخانه‌ای بیاید کارگر جذب کند، تولید کند، افرادی بیایند جامعه را از وابستگی... این‌ها همه جهاد است. نجات بدهند افرادی کار کنند برای کاهش تنش‌های اقتصادی، برای مبارزه با تحریم، بتوانند جامعه را آرام کنند از نظر التهاب اقتصادی، این‌ها همه جهاد است. جهاد اقتصادی دارد، سیاسی دارد، زبانی دارد. جهاد اعم است. بله، یک شاخه‌اش هم جهاد نظامی‌ست.

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

حالا من این دو تا آیه را معنا کنم: «**انفِرُوا**» یعنی کوچک، حرکت کردن مسلمان‌ها. بیایید برای جهاد «**خِفَافًا وَثِقَالًا**». «خِفَاف» جمع «خفیف» است، «ثِقَال» از «ثقیل» می‌آید. یعنی «انفروا خِفَافًا وَثِقَالًا» یعنی مسلمان‌ها سبک و سنگین. حالا یعنی چه؟ «خِفَافًا» یعنی جوان، «ثِقَالًا» یعنی پیر. یا پیر یا جوان بیایید. «خِفَافًا» یعنی فقیر، «ثِقَالًا» یعنی غنی. بی‌پولید یا پولدار بیایید. جهاد. «خِفَافًا وَثِقَالًا» گرفتارید یا بی گرفتاری؟ آقا یکی بچه دارد، زن دارد، گرفتار است، این «ثِقَالَه» است. یکی نه، «خِفَاف» سبک‌بار گرفتار نیست. «خِفَافًا وَثِقَالًا» پیر یا جوان، گرفتار یا غیر گرفتار، فقیر یا غنی. «خِفَافًا وَثِقَالًا» اسلحه دارید یا ندارید؟ همه این‌ها را شامل می‌شود. «اِحْمِلُوا سِلَاحًا خَفِيفًا أَوْ سِلَاحًا ثَقِيلًا»؟ هر جوری هستید، «انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا». جوان‌ها، پیرها، پولدارها، فقرا، با سلاح‌ها، بی‌سلاح‌ها عرض می‌کنم که گرفتارها، غیر گرفتارها، مانع دارها، بی‌مانع‌ها؛ جهاد مال همه است. «**وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ**». این تبوک ششصد کیلومتر راه خرج دارد. بعضی‌هاتان مالتان را بدهید، بعضی‌هاتان جانتان را بدهید فی سبیل الله، برای خدا بدهید. نه این که پیغمبر خوشش بیاید، نه این که مردم از شما تعریف کنند. «**ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ**». این برای شما بهتر است اگر بفهمید.

بعد آیه بعد گله می‌کند. می‌گوید بعضی‌ها می‌گفتند اگر سرزمین نزدیکی باشد یا سفری باشد که خلاصه آسان باشد، خیلی گیر نداشته باشد، همین تو مدینه جنگ باشد ما می‌آییم. اما تبوک این همه راه خسته می‌شویم،

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

اذیت می‌شویم. **«لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَاتَّبَعُوكَ»**. اگر پیغمبر دارد گره می‌کند، قرآن عرض می‌کند: «قَرِیبًا» بعضی‌ها می‌گویند اگر یک مواهب نزدیکی باشد و «سَفَرًا قَاصِدًا» یک سفر کوتاهی باشد، این‌ها می‌گویند: «لَاتَّبَعْنَاکَ» ما می‌آییم. شما تو مدینه بجنگ، ما می‌آییم. شما در احد بجنگ، ما می‌آییم. **«لَوْ كَانَ عَرْضًا»** و ارض به معنای عارض شدن. منظور مواهب مادی است. یک عوارض نزدیکی باشد، یک سفر قاصد، یعنی سفر آسانی باشد، زود غنیمت گیرش بیاید، اگر سفر آسان و نزدیک و غنائمی باشد ما می‌آییم. **«وَلَكِنْ بَعُدَتْ عَلَيْهِمُ الْمَشَقَّةُ»**. این جنگ دور است، باید برویم تا تبوک ششصد کیلومتر. نه! قرآن گله می‌کند. می‌فرماید بعضی‌ها دروغ قسم می‌خورند: **«وَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوْ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ»**. به خدا قسم می‌خورند: «نمی‌توانیم، زنمون گیره، بچه‌مون گیره. اگر می‌شد می‌آمدیم.» **«لَوْ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا مَعَكُمْ»**. **«يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ»**؛ دارند خودشان را هلاک می‌کنند. **«وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ»**. به خدا خدا می‌داند این‌ها دروغ می‌گویند. چه حرفی است؟ مگر جنگ ما طرف از اردبیل آمده خوزستان می‌جنگد؟ مگر نبود در جنگ از آذربایجان شرقی آمده، از عرض می‌کنم که آن طرف ایران، خراسان جنوبی، شمالی، مشهد؛ رزمنده‌های ما که در جبهه بودند مگر بچه‌های خوزستان بودند؟ از سراسر ایران. طرف پیرزن ده تا تخم مرغ توی ظرف گذاشته برای رزمندگان می‌فرستادند کمک‌های به جبهه‌ها، حضور در جبهه‌ها. الان شما هر شهر و هر استانی بروید مثلاً استان گیلان چون بنده گاهی می‌روم سخنرانی در

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

استان‌ها، هشت هزار شهید داریم. گیلان کجا، خوزستان کجا. استان قم شش هزار شهید دارد. استان اصفهان پانزده هزار شهید دارد. استان کرمان هفت هشت هزار و نه هزار شهید دارد. خب تمام این گروه‌هایی که جنگ را اداره کردند مال خوزستان نبودند، مال جاهای مختلفی بودند. حتی اقلیت‌های مذهبی ما الان شهدای ارامنه داریم. زاهدان برادران اهل سنت خیلی‌شان در جبهه حضور پیدا کردند. اگر کشور مورد تعرض واقع شد، وظیفه‌ی همه آن مردم است که دفاع کنند.

این آیاتی که امروز معنا کردم در واقع یک نوع تشری است بر کسانی که در جنگ تبوک کوتاهی کردند. البته این نکته را من بگویم اول عرایضم هم گفتم: بنای اسلام بر آغاز جنگ نیست. در جنگ جمل وقتی چند هزار آدم را مقابل امیرالمؤمنین علم کردند، سخت هم بود. این‌ها خیلی‌شان اصحاب پیغمبر بودند. واقعاً جنگ سختی بود، دو تا گروه در مقابل هم که هر دو اصحاب پیغمبر در تشدید، هر دو بستگان پیغمبر. یکی پسر عموی پیغمبر است، یکی زبیر پسر عمه‌ی پیغمبر است، شما داماد پیغمبر است، آن شخص همسر پیغمبر است. عمار صحابی پیغمبر است، طلحه صحابی پیغمبر است. خیلی جنگ سختی برای امیرالمؤمنین بود. لذا وقتی آمدند به میدان اول هم آن‌ها شروع کردند. رفتند بصره، استاندار بصره را پایین کشیدند، محاسنش را کندند، فرستادندش مدینه، بیت‌المال را غارت کردند. حضرت مجبور شد نیرو جمع کرد با یه زحمتی از مدینه و جاهای دیگر، بصره و کوفه... خب حالا دو تا سپاه در مقابل هم قرار گرفت. به

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

امیرالمؤمنین گفتند: «آقا خب بجنگید.» فرمود: «من شروع نمی‌کنم. باز هم بگذارید باهاشون حرف بزنیم.» با زبیر حرف زد، خطبه خواند. باز یک آدم بی‌طرفی را فرمود پیدا کنید برود برای این‌ها حرف بزند. نه خود امیرالمؤمنین، نه یک آدم بی‌طرف، یک جوان شجاع خوش‌سخنی به نام مسلم، مسلم مجاشعی گفت: «آقا اگر اجازه می‌دهید من می‌روم با این‌ها حرف می‌زنم. بالاخره من جوانم، وابسته به هر حال پیامبر از نظر نسبی نیستم، غریبه‌ام به عشق شما آمدم، می‌روم حرف می‌زنم با این‌ها.» با قرآن هم حرف می‌زنم. یک برگه قرآن گرفت دستش و آمد مقابل سپاه جمل. اتفاقاً مادرش هم آنجا حضور داشت توی میدان جنگ، آمده بود. شروع کرد قرآن خواندن. تیراندازی کردند این ورق قرآن، این پارچه‌ی قرآن که دستش بود، آن پوست که قرآن روش نوشته بود، خورد روی سینه‌اش و بدن با این به هم دوخته شد، افتاد روی زمین و شهید شد. امیرالمؤمنین فرمود: «حالا دیگر حجت تمام شد، حالا حمله کنید.» خب حمله شد و چقدر آدم از بین رفت و این جنگ با پیروزی لشکر امیرالمؤمنین تمام شد، یک فتنه‌ای بود.

در صفین هم همینطور بود. هر چه به آقا می‌گفتند: «آقا چرا شروع نمی‌کنید؟» فرمودند: «من شروع‌کننده نیستم.» ولی وقتی حضرت رسید به منطقه، همین منطقه‌ی سوریه امروزی می‌شود، رسید به صفین با سپاه عظیم دید معاویه آب را محاصره کرده، اجازه نمی‌دهد لشکر امیرالمؤمنین آب بخورند. آبی که مجاز است اصلاً مال بیابان است، مال صحراست. حضرت

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.

یک خطبه‌ای خواند فرمود: «دیگر جای توقف نیست. اگر می‌خواهید از تشنگی نمیرید، اول باید شمشیرها را از خون این‌ها سیراب کنید.» حمله کردند، آب را آزاد کردند. اتفاقاً یک کسی آمد خدمت آقا گفت: «حالا شما آب را ببندید.» فرمود: «من این کار را نمی‌کنم، هرگز این کار را نمی‌کنم. من آب به روی دشمن نمی‌بندم.» جهاد دینی با معنویت است. جهاد دینی با دعاست. شما ببینید امام سجاد در صحیفه‌ی سجادیه دعا برای رزمندگان دارد. امیرالمؤمنین در جنگ‌ها دعا دارد. خود قرآن دعای رزمندگان دارد سوره آل عمران و آیه‌ی صد و چهل و هفت. نگاه کنید وقت نیست من دیگر صحبت کنم. «**رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا...**». قرآن می‌فرماید این دعای جبهه‌ای‌ها و رزمندگان است. این دعاییه که امروز خدمت شما تقدیم شد.

خدایا همه‌ی ما را، دین ما را، اعتقادات ما را محافظت بفرما. الهی خدایا دشمنان را همان طور که وعده دادی خوار و ذلیل بگردان.

جهت عضویت در
کانال محراب کلیک کنید.